

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

7. Рішення палати у справі «Вілліс проти Сполученого Королівства»: Справа Європ. суду з прав людини від 11.06.2002.
URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_170#Text

1. Thlimmenos v. Greece. *Human rights case digest*. 2000. Vol. 11, no. 3-4. P. 173-176. URL : [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-58561%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-58561%22]})

2. Мандель Р. Я. Практика європейського суду з прав людини у справах щодо заборони дискримінації. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Наука та практика сучасної юриспруденції»* : Всеукр. наук. конф., м. Харків, 10 трав. – 10 черв. 2016 р. Харків, 2016.

Ключові слова: дискримінація, антидискримінаційне законодавство, міжнародні акти, Європейський Союз, Європейський суд з прав людини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ООН.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Шевель Юлія Олегівна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

Навчально-наукового інституту права Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка

МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ

На тлі розв’язаної рф війни проти України, значна увага приділяється забезпеченню дотримання міжнародних гуманітарних норм та адаптації національного законодавства до вимог міжнародного права. Сьогодні необхідність у гарантуванні прав і свобод людини не викликає сумнівів.

За останнє десятиліття світ зіткнувся з жорстокими військовими конфліктами, які забрали життя мільйонів людей. Упродовж багатьох років укладалися міжнародні договори, спрямовані на захист прав людини під час збройних конфліктів [7, с. 133].

Важливим кроком для України була ратифікація Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року про захист жертв війни. Відповідно до положень, які містять ці Конвенції, особовий склад збройних сил та інші особи, які є пораненими або хворими, повинні користуватися повагою та захистом за будь-яких обставин. Суворо забороняються замах на життя захисників чи будь-яке насилля над особистістю; зокрема, їх заборонено вбивати або знищувати, піддавати тортурам чи біологічним дослідом, залишати умисно без медичної допомоги та обслуговування або умисно створювати умови для їхнього зараження чи інфікування. До жінок повинні ставитися з усією особливою повагою, яка відповідає їхній статі [4].

Норми статті 3 Конвенції про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі передбачають заборону застосування насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, каліцтва, жорстоке ставлення, тортури та катування, наругу над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе ставлення [5].

Тотожні положення містить стаття 3 Женевської конвенції про поводження з військовополоненими. Відповідно до цієї статі, заборонено застосовувати насилля над життям та особистістю, зокрема, всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури, наругу над людською гідністю, особливо образливе та принизливе поводження до військовополонених [3]. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни, містить схожі норми щодо захисту прав людини у період збройного конфлікту у питаннях, які стосуються цивільного населення та має тотожні заборони [2].

У національному законодавстві містяться норми щодо захисту прав і свобод людини, обмеження яких заборонене як у мирний час, так і в період збройного конфлікту. У статті 27 Конституції України вказано, що кожна людина має

невід’ємне право на життя і держава покладає на себе обов’язок захищати це право. Статтю 28 Конституцію України можна ототожнити з нормами Женевських конвенції, а саме право на повагу до гідності. Так, відповідно до цієї статті, ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню [1].

Проте, сьогодні ми можемо спостерігати численні порушення цих норм. Яскравим прикладом є знущання російських військ з громадян України на тимчасово окупованих територіях. Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну кількість жертв насильства з боку російських окупантів постійно збільшується. Відповідно до даних Офісу Генерального прокурора станом на 25.10.2024 р., зареєстровано 146692 злочинів агресії та воєнних злочинів. Сюди можемо віднести порушення законів та звичаїв війни, пропаганда війни, планування, підготовка або розв’язання та ведення агресивної війни. Також зареєстровано злочини проти дітей (без повного врахування з місць активних військових дій). Відповідно до цієї статистики під час збройного конфлікту загинуло 581 дітей, поранено 1650 дитини [6].

Отже, розглянуті законодавчі акти закріплюють заборони порушення особистих немайнових прав людини під час збройних конфліктів. Норми міжнародного та національного законодавства, які спрямовані на захист прав людей, повинні покращуватись постійно. Світ змінюється, розробляються новітні технології, розширюється свідомість людей, і під впливом цих факторів варто переглядати, оновлювати ці норми та вводити суворі санкції за їх недотримання. Навіть під час збройного конфлікту військові, цивільне населення, органи державної влади зобов’язані дотримуватись положень міжнародного та національного законодавства, захищаючи права і свободи людини. Така пропаганда сприятиме зміцненню суспільства і дотриманню відповідних норм міжнародного гуманітарного права та національного законодавства. До жодної людини не повинні бути застосовані насильницькі дії, утиски та обмеження особистих немайнових прав, засудження за її погляди, інтереси через збройний конфлікт між державами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://surl.li/iepa>
2. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни : Конв. Орг. Об'єдн. Націй від 12.08.1949р.: станом на 25.10.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
3. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими: Конв. Орг. Об'єдн. Націй від 12.08.1949р.: станом на 25.10.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text
4. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у діючих арміях: Конв. Орг. Об'єдн. Націй від 12.08.1949 р.: станом на 25.10.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_151#Text
5. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі: Конв. Орг. Об'єдн. Націй від 12.08.1949р.: станом на 25.10.2024р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_152#Text
6. Вебсайт: Кількість воєнних злочинів армії росії в Україні досягла майже 125 тисяч. АрміяInform – Інформаційне агентство АрміяInform. URL: <https://armyinform.com.ua/2024/02/06/kilkist-voyennyh-zlochyniv-armiyi-rosiyi-v-ukrayini-dosyagla-majzhe-125-tysyach/>
7. Ногас Н. Міжнародний захист прав людини під час збройних конфліктів. *Актуальні проблеми правознавства*. 2022. Вип. 4. С. 132-136. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/1508>

Ключові слова: міжнародне законодавство, Женевські конвенції, права людини, збройний конфлікт, воєнні злочини, цивільне населення, санкції.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Білик Олександра Олегівна.

Шевель Юлія Олегівна	
МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	166
Boiko Veronika	
THE ROLE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC) IN THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS.....	170
СЕКЦІЯ № 4. МІЖНАРОДНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.....	176
Загребнюк Дар'я Михайлівна	
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА ЗМІНА КЛІМАТУ.....	176
Степаненко Руслана Андріївна	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	180
СЕКЦІЯ № 5. МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО.....	185
Андрущенко Анна Олександрівна	
ПРОБЛЕМА НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ ТА БОРОТЬБА З НЕЮ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ.....	185
Басюк Вікторія Вікторівна	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ....	189
Белова Лідія Максимівна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ КРИЗ: МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	192
Бойко Альона Сергіївна	
ЩОДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ БІЖЕНЦІВ ТА МІГРАНТІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	196
Димура Катерина Володимирівна	
МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС: ПОШУК БАЛАНСУ МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ.....	201
Костенко Іван Віталійович	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БОРОТЬБІ З НЕЗАКОННОЮ МІГРАЦІЄЮ.....	205
Кругієва Катерина Анатоліївна	
ЕВОЛЮЦІЯ МІГРАЦІЙНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ.....	209
Ліфєрова Владислава Владиславівна	
ОСОБИСТИЙ ЗАКОН УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	212
Пугач Марина Віталіївна	